

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

UKRAINIAN LABOR NEWS

Адреса: The Provincial Library
Cor. Fritchard Ave. and M
Winnipeg, Man., Co

Виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу. — Published three times a week: on Tuesday, Thursday and Saturday.

Address:
Cor. Fritchard Ave. and McGregor St.,
Winnipeg, Man., Canada.

РІК XI.

Ч. 7 (1214).

ВІСНОК, 15. СІЧНЯ 1929.

WINNIPEG, MAN.

TUESDAY, JANUARY 15th, 1929.

No. 7 (1214).

VOL. XI.

АМАНУЛА ПРИМУШЕНИЙ ПІТИ НА УСТУПКИ ПОВСТАНЦЯМ.

Король Афганістану, що хотів змодернізувати країну, під натиском реакції відкликає свої реформи.

АЛАГАБАД, Індія, 12. січня. — Тут отримано відомість з Кабула, що афганістанський король Аманула був примушений піти на поступки повстанцям і відкликати свої реформи.

Король, якого старання завести реформи в Афганістані відносно ноші і звичаїв стрінулася з повстанням, оголосив у всіх афганістанських газетах прокламацію, в якій відкликає свої закони про реформи.

З оголошенням прокламації Афганістан пішов назад до життя перед століть. Дівчата й жінки, що пішли за прикладом королеви Сорі і скинули свої серпанки, мусять тепер знову закрити свої обличчя, коли повсякденно на вулиці.

Прокламація назичає також раду з 50 "визначних" людей, яка має переглянути й остаточно змінити закони Афганістану, ухвалені національним зібранням або парламентом.

Король зарядив такі зміни: 1) Відкликання афганістанських дівчат, висланих до Туреччини на науку.

2) Дозвіл жовнірам ставати послідовниками пір, або "святі людей", що противляться реформам.

3) Відтягнення конскрипції племен для армії.

4) Привернення п'ятниці як державного свята або дня відпочинку.

Прокламація була підписана визначними членами племені Улена, включаючи шефів Газі Магомеда й Акбара Газмана Сагіба.

ПЕШЕВАР, Індія, 12. січня. — Реакційні повстанці в Афганістані під проводом Баачі Саака продовжують боротьбу проти короля Аманула. Положення далі остає серйозним.

Радянські аеропляни перевезли 25 російських жінок з Кабула до Ташкенту в Туркестані.

ПОЛЬЩА ВИКРУЧУЄТЬСЯ ВІД ПІДПИСАННЯ ПАКТУ З С.Р.С.Р.

ВАРШАВА. — Нота М. Литвінова до польського уряду, яка пропонує увести в життя антивоєнний пакт Келого між Рад Союзом та Польщею, викликала тут велике зацікавлення, але польський уряд порозуміється перше з Францією та Англією, заки дасть відповідь на мирову ноту Литвінова, бо закордонна політика Польщі залежна від Парижа й Лондону.

ВАРШАВА, 12-го січня. — Польща відповіла на недавню пропозицію Радянського Союзу, щоб антивоєнний пакт Келого увійшов негайно в силу між обома країнами, в той спосіб, що заявила готовість прийняти радянські пропозиції лише в принципі. Польський уряд застеріг собі право поробити зміни в пропонованім договорі.

М. М. Литвінов, заступник народнього комісара закордонних справ, вислав до польського уряду ноту, в якій називає бажання Польщі поробити застереження в ратифікації антивоєнного пакту Келого між обома країнами — звичайним викрутком. Нота каже, що бажання мира повинно взяти верх над звичайною грою слів.

РИГА, Латвія. — Литовський уряд згодився підписати протокол з радянським урядом, який вводить негайно в силу антивоєнний договір Келого між Литвою а Радянським Союзом.

КАНАДІЙСЬКИЙ УРЯД НАЗНАЧИТЬ МІНІСТРА ДО ЯПОЇІ.

ОТТАВА, 12. грудня. — Прем'єр Кінг оповістив, що канадський уряд порекомендує королеві назначити Герберта М. Марлера канадським міністром в Японії. Назначення міністра до Японії було авторизоване останньою сесією парламенту.

Кінг заявив також, що внаслідок після цього назначення прибуде японський міністер до Оттави. Японський уряд чекає лише назначення канадського міністра. Уважають, що Марлер віде до Токіо на свій новий пост так скоро, як лише поладить свої приватні бізнесові справи.

Назначення першого канадського міністра на Сході є великої ваги з огляду на збільшувачеся значення Тихого океану в міжнародних взаєминах і можливості скорого зросту в канадській торгівлі з Японією.

Канада має тепер представництва в Лондоні, Парижі, Вашингтоні й Токіо. В Лондоні канадським представником є

П. С. Ларкін, високий комішнер. У Парижі канадським міністром є Філіп Рой. Вінсент Мессей репрезентує Канаду як міністер у Вашингтоні, а Мардер займає таку саму позицію в Токіо.

ПЛАН ЗМІНИ КАЛЕНДАРЯ.

ВАШИНГТОН, 8-го січня. — Тут відновлено переслухання в справі резолюції Портера відносно упрощення календаря.

Перед комісією виступають експерти в тій справі і доказують потребу і корисність запровадження календарної реформи. Робляться заходи до скликання міжнародної конференції з метою прийняти новий упрощений календар (13 місяців по 28 днів в кожному).

Ідея реформи календаря знаходить прихильне відношення в бізнесових колах. Проти неї виступають єврейські релігійні організації, бо при заведенні нового календаря шабас припадає би не завжди в один і той самий день в тижні.

Голодні безробітні у Великій Британії плянують похід на Лондон

Зі всіх сторін Англії, Шотляндії й Валії будуть йти безробітні до Лондону, щоб предложити урядові домагання. — Кланчем безробітних: "Хліб або революція!" — Консервативна преса скажено нападає на плянований похід і каже, що він є ділом комуністичних організацій.

ЛОНДОН, 12. січня. — Національний робітничий комітет безробітних оголосив план великого походу безробітних на Лондон, щоб домагатися від уряду допомоги.

Після оголошеного плану, тисячі безробітних зі всіх сторін Англії, Шотляндії й Валії зйдуться в Лондоні околo 24. лютого й підуть до офісу прем'єра Болдвіна. Похід закінчиться у Гвайтгол (будинок з міністерствами), де буде предложений урядові чартер домагань.

Перший контингент вирушить з Глазго 22. січня й буде машерувати 23 дні. По дорозі до Лондону до нього прилучаться інші групи. Похід безробітних буде нести між іншим такі напеси: "Хліб або революція", "Ми є прапорицями мільйонів голодуючих", "Видовляємося голодувати мовчки", "До чорта з вашою добродійністю".

Комітет почав збирати фонд на приміщення для безробітних, коли вони будуть в дорозі до Лондону.

Консервативна преса вже почала скажено нападати на пропонований похід. Газета "Таймс" каже, що треба "засудити похід тих, що плянують комуністичні організації". Чартер домагань з'ясує цілі демонстрації. Як виготовлений тепер, він каже: "Задемонструвати, що безробіття дійшло до стану, який муситься уважати національною кризою; домагатися від уряду повної відповідальності за допомогу; домагатися, щоб допомога безробітним була збільшена; зменшити робочий день майнерів до вісім годин".

РОБІТНИК УБИТИЯ ПРИ ПРАЦІ.

Пітер Спайдел, 26-літній робітник, упав 40 стіп з драбини, коли працював коло голсеулу Ешланда у Вініпезі, й помер 2 1/2 години пізніше в шпиталі. Спайдел працював для будівельної фірми Боленд Бродерс.

3,000 ЯПОНСЬКИХ СЕЛЯН ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ПРОЄКТУ.

ТОКІО, Японія, 11. січня. — З великою силою поліції і жандармів під рукою, щоб здавити розрухи, 3,000 селян окружили сьогодні уряд префекта в Гіфу, щоб запротестувати проти урядового водного проєкту, який затопив би їх ризичне поле, коли-б був здійснений.

Делегати з юрби мали пробаження з губернатором і представили йому резолюцію. Губернатор відповів, що зробить все, що зможе, щоб вдоволити їх домагання. Розуміється, це був лише викрут губернатора, щоб збутися селянських делегатів. Розрухів не було.

В зв'язку з розрухами два дні тому переведено більше як 100 арештувань. Тоді прийшло було до серйозної сутички між селянами а військом.

ТОКІО, Японія. — Директор міжнародного бюро праці при Лізі Націй Альберт Тома, що перебуває в Токіо, запросив кількох лідерів профспілкового руху та лівих партій "для дружнього розмови, щоб вияснити непорозуміння".

Ліва робітничо-селянська партія мусантайсюто, а також ліві професійні спілки відхилили запрошення Тома й запропонували влаштувати прилюдне обговорення "непорозуміння" на масовому мітингу.

Голова токійського відділу міжнародного бюро праці А-сарі відповів листом, де відхилив цю пропозицію, покликаючись на те, "що дискусія послужить тільки цілям лівої пропаганди".

ДЕМОНСТРАЦІЯ ПРОТИ ВИСЛАННИКА ФАШІСТСЬКОГО УРЯДУ.

НЮ ЙОРК. — До Злучених Держав прибув на авіаційну конференцію Італьо Бальбо, представник кровавого фашистського уряду в Італії. Вітали його в Нью Йорку демократичний мейор міста Вокер і конгресмен Ля Гардія, підтримували в останніх виборах соціалістичною партією.

Бальбо належить до тих фашистських горлозівів, що є особисто відповідальні за численні убивства робітничих провідників, у тім числі й соціалістичного посла Маттеотті. Бальбо видавав розпорядки, щоб так стріляли до робітників, щоб трупи вкрили вулиці. Робітники Нью Йорку влаштували демонстрацію протесту проти фашизму перед ratushem підчас прийняття Бальбо міською владою. Також відбувся в Ірвінг Плаза великий протестаційний мітинг проти кровавого фашизму. Соціалістична партія не брала участі в демонстрації.

ДЕСЯТЬ ВИПАДКІВ СМЕРТИ НА ІНФЛЮЕНЦІ.

Протягом минулого тижня до міського департаменту здоров'я зареєстровано 10 випадків смерти на інфлюенцу. З трьох три випадки сталися в грудні, два поза містом, а п'ять в місті. З вісьмох померших у Вініпезі п'ятьох мали по-верх 70 років.

КОНВЕНЦІЯ КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ КАНАДИ.

ТОРОНТО, 10. січня. — Тут оповіщено вчора, що конвенція Комуністичної Партії Канади відбудеться в Торонто на 29. березня.

ЗА ЗНІСЕННЯМ АНТИЕВОЛЮЦІЙНОГО ЗАКОНА.

ДЖЕГІМСТАВН, Темсеї, 12. січня. — Заявивши, що "маленький законопроект дозволяє людям робити малі з Тенесієйці", посол стейтсвої легіслатури Джордж Л. Стактон сповістив, що внесе законопроект, щоб скасувати стейтсвий антиеволуційний закон.

ДЕСЯТА РІЧНИЦЯ НІМЕЦЬКОЇ КОМПАРТІЇ.

БЕРЛІН, 3. січня. — Десята річниця німецької Комуністичної Партії була відсвяткована берлінським пролетаріатом на двох великих масових мітингах. Головними промовцями були Тельман і Гекерт від Центрального Комітету партії, які говорили про історію Комуністичної Партії. Вони заявили, що виключення право-крильців є потрібне, щоб затримати високій революційній урівень Комуністичної Партії.

НІМЦІ ЗАСУДИЛИ ДАНСЬКОГО ШПИГУНА.

БЕРЛІН, 10. січня. — Капітан данської армії Лембурн старався вивдати деякі секрети німецької армії при помочі берлінської стенографістки. Вона повідомила про це контррозвідний відділ німецького генерального штабу.

При повертінні переїзді кордону з Данії до Німеччини Лембурна арештовано й поставлено перед суд в Липську. Суд засудив його на п'ять років тяжкої в'язниці. Разом з ним засуджено на два роки звичайної в'язниці стенографістку, що викрила Лембурна й через яку він хотів дістати таємні відомости про армію.

ВИБОРЧИ РОЗБОЇ НА ПРИКАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

З приводу останніх виборів на Чехо-Словацькій деякі закарпатські часописи пригадали собі, що на Словацькій а Прикарпатському округі є понад 200 тисяч українського населення. Але воно так розбите по місцевих партіях і затуркане ними, що не лишень не вибрало до краевого ані до окружного представництва ні одного заступника, але навіть не зголошувало своїх списків.

10 РОКІВ ТЕАТРУ ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА.

Цього місяця минає 10 років з дня отворення театру ім. Шевченка, який нині працює в Дніпропетровському. Ювілей театру буде відзначено у березні на Шевченкові свята. Останнім часом театр налагодив обслуговування широкого робітничого глядача. Запроваджені торік закриті вистави для орієнтовного глядача дали дуже гарні наслідки і вже цього року театр не дає жадного відкритого спектаклю. Всі вистави наперед закупили заводи та профспілки.

КОМУНІСТИЧНА ПАРТІЯ ЮГОСЛАВІЇ КИНУЛА ВИЗОВ ДИКТАТУРИ.

БІЛГОРОД, Югославія, 9. січня. — Провідники негальної Комуністичної Партії Югославії кинули визов диктаторським законам і закликають робітничі маси виступити проти нової військової диктатури. Вони вказують на роллю хорватських націоналістичних провідників, які радо одобрюють військову диктатуру, що змінила парламент, який не хотів сповнити їх автономістичних домагань.

Негальна Комуністична Партія Югославії вказує, що військова диктатура негайно дала виразно до розуміння, що також безумовно відкине хорватські автономістичні домагання.

Піп Антін Коросець, бувший прем'єр, входить у склад нового диктаторського кабінету.

До цього навязують факт вислання до кожного югославського полку по двох чеських старшин для студювання майбутнього терену війни, в якій візьме участь чехословацька армія. Територія Австрії буде використана для перевозу військ, а в Відні буде знаходитися штаб головного командування.

Вісестітні урядові круги є відомости, що проголошення військової диктатури в Югославії було уплановане, коли король Александер був у Парижі зби для лікування своїх зубів. Німці вбачають в цім закінчення організації проти-італійської коаліції на чолі з Францією і при участі малої антанті.

НЕВДОВОЛЕННЯ З ДИКТАТУРИ МІЖ РОБІТНИКАМИ ХОРВАТІЇ.

БІЛГОРОД, Югославія, 8. січня. — Серед хорватських робітників починається проявлити невдоволення з військової диктатури в Югославії. В перших хвилях ентузіазму за знищення централістичної про-сербської конституції відбувалися навіть паради з охландами "Хай живе король", а Владо Мачек, провідник хорватської селянської партії, заявив був, що цілковито вдоволений з положення.

Однак одним з перших актів нового кабінету була заборона хорватської селянської партії й магомеданської партії Боснії й Герцеговини, як частина загального декрету, що розвиває всі політичні партії, утворені на націоналістичній або релігійній основі. Якщо Мачек далі одобрює новий уряд,

то він стане зрадником в очах своїх послідовників.

Робітники Югославії загалом починають почувати, що захоплення влади королем і його військовими приятелями не є лише кроком, щоб мирно розв'язати хорватське питання, позбувшись несправедливої для них конституції. Вони не люблять присутності генерала Жіковича, як прем'єра, відомого лише перед королем. Вони не хочуть бачити генерала Гадіча на чолі армії й фльоти.

Ці два офіцери є головами, а Жікович ще й основником, "Білої Руки", напів тайної офіцарської організації, що вбиває всі політичних противників, є чисто реакційна й порелігійній основі. Якщо Мачек далі одобрює новий уряд,

СТРАЧЕНО БУВШОГО ШЕФА ШТАБУ ГЕНЕРАЛА ЧАН ЦО-ЛІНА.

ТОКІО, Японія, 12. січня. — Делепеші з Мукдену повідомляють, що там страчено Янг Ю-Тінга, бувшого шефа штабу реакційного генерала Чан Цо-Ліна, який був диктатором північного Китаю. Причиною страчення було викриття заговору на повалення Чан Су-Ліана, теперішнього губернатора Маньчжурії і сина Чан Цо-Ліна.

Звідомлення кажуть також, що Янг Ю-Тінг закрив 20 мільйонів мексиканських доларів з арсеналових фондів у Мукдені, що він виступав проти вивішення китайського націоналістичного прапору в Маньчжурії і що поставив Чан Су-Ліана в

дурне положення відносно переговорів з Японією в зв'язку з адміністрацією південно-маньчжурської зазізничі.

КАНТОН, Китай, 9. січня. — Китайська влада заборонила дальшу виставу американської фільми "Бен Гур", яку показувало в місцевім театрі. Своєю заборону влада мотивує тим, що в картині є пропаганда християнства, яке допомагає імперіалізові європейських держав у Китаю. Другу американську фільму, "Цар Царів", також стрінула гостра ворожа критика на тій підставі, що це християнська пропаганда.

БУДУТЬ РОЗСЛІДУВАТИ ПІВНІЧ.

ЛЕНІНГРАД. — Радянський уряд плянує всебічно розслідувати арктичні країни, виславши туди кілька наукових експедицій. Для цього мають бути використані бальони, аеропляни, панцирники, делодоми і т. п. Новоорганізована арктична комісія розробила вже план і його маєть здійснити. Пля-

нується побудувати чотири метеорологічні станції, найбільшу з них на землі Франца Йосифа, дві менших на Вранглієвських островах і на Землі Леніна (Новій Землі). Будуть зроблені спроби встановити автоматичні вгадувачі погоди в деяких місцях.